“ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ”

2023 ОНЫ 9 ДУГААР САРЫН МЭДЭЭЛЭЛ

Нэг. Автотээврийн хэрэгслийн мэдээлэл
/Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл мэдээллийн сан/

1.1 Тээврийн хэрэгслийн бүртгэлин үйл ажиллагаа:

Улсын хэмжээнд 2023.09.30-ний өдрийн байдлаар нийслэлд 680,472 /58,6%/, орон нутагт 481,878 /41,4 %/ нийт 1,162,350 тээврийн хэрэгсэл бүртгэлтэй байна.

Шинээр бүртгэсэн тээврийн хэрэгсэл

Тайлант хугацаанд нийт 85,243 тээврийн хэрэгслийг шинээр бүртгэсэн. 2022 оны мөн үеийнхээс 9,234 тээврийн хэрэгсэл буюу 12.1%-иар өссөн дүнтэй байна.

Шилжилт хөдөлгөөн

2023 оны эхний хагас жилд нийт 477,539 тээврийн хэрэгслийн шилжилт хөдөлгөөн өөрчлөлтийг бүртгэсэн. 2022 оны мөн үеийнхээс 79,668 тээврийн хэрэгсэл буюу 20 %-иар өссөн дүнтэй байна.

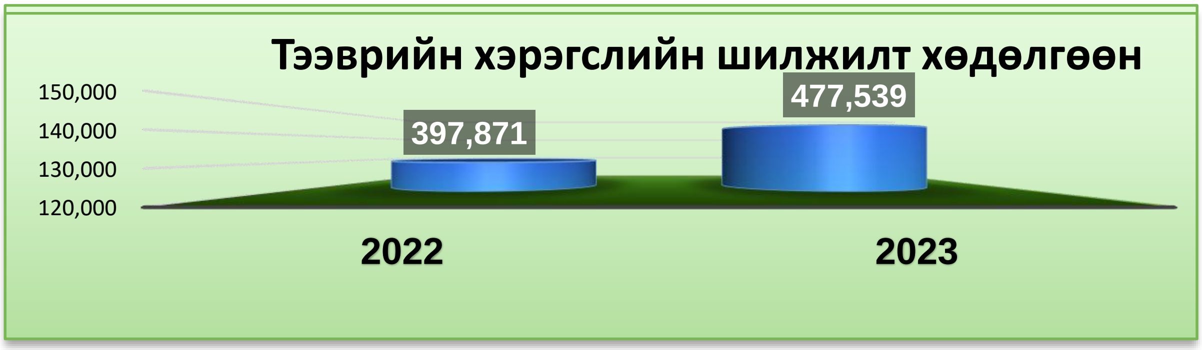

Тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ нөхөн олголт

Нийт 19,973 тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээг нөхөн олгосон байна. 2022 оны мөн үеийнхээс 6,836 тээврийн хэрэгсэл буюу 52%-иар өссөн дүнтэй байна.

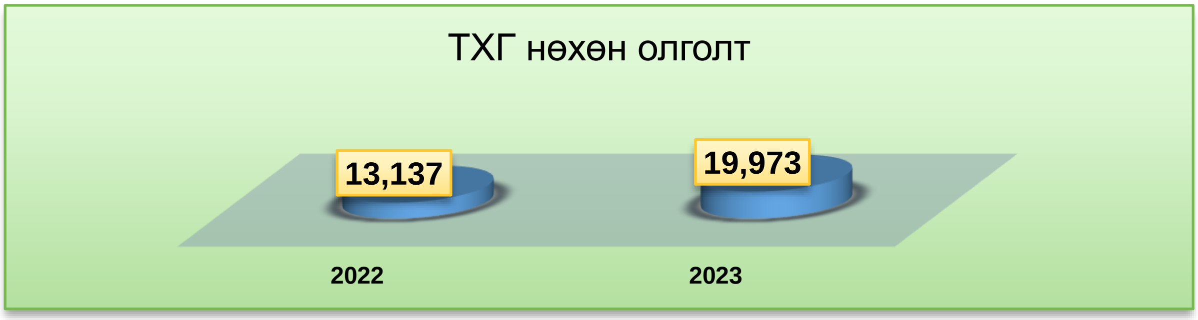

Орон нутаг дах бүртгэлийг аймгуудаар харуулвал:

Тайлант хугацаанд орон нутгийн 21 аймгийн 23 салбарт импортын бүртгэл 5,467 шилжилт хөдөлгөөн, өөрчлөлт бүртгүүлсэн 103,627 нийт 109,094 автотээврийн хэрэгслийн бүртгэл хийгдэж гэрчилгээ олгогдсон.

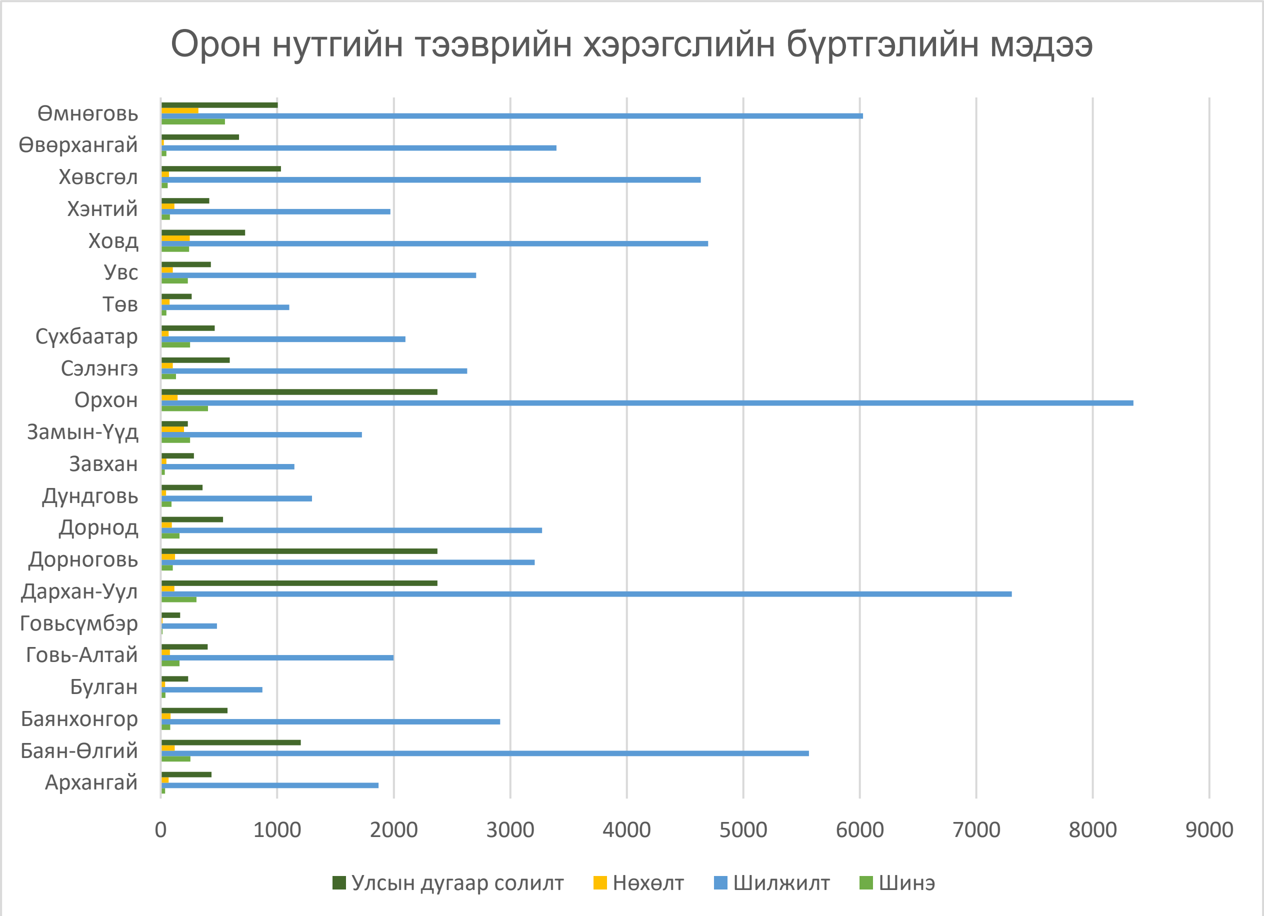

Төрөл	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан
Суудал	11146	15636	12810	8520	8912	2652	19883	13688	12662	7501	9848
Ачаа	7487	4465	4147	5361	3123	783	5235	3851	4833	3764	5752
Автобус	311	910	666	177	596	82	378	710	471	331	418
Тусгай	106	201	201	80	92	60	211	226	159	121	122
Цистерн	13	54	45	27	22	42	95	104	83	30	46
Зүтгүүр	77	129	102	15	74	65	129	3114	260	33	38
Механизм	71	129	145	98	82	50	610	219	212	79	81
Чиргүүл	198	290	185	92	134	104	360	3250	404	58	148
Мотоцикл	421	2766	1270	764	1663	192	433	407	1288	1753	943
Нийт	**19830**	**24580**	**19571**	**15134**	**14698**	**4030**	**27334**	**25569**	**20372**	**13670**	**17396**
Баруун	11019	10782	11541	7868	7671	2357	17306	11050	12025	6965	8849
Зүүн	8121	10628	6431	6312	5149	1327	8622	10643	6443	4815	7374
Нийт	**19140**	**21410**	**17972**	**14180**	**12820**	**3684**	**25928**	**21693**	**18468**	**11780**	**16223**
Бензин	6969	16673	9495	5923	6646	1646	9048	8066	6973	6103	7265
Дизель	8143	4439	5305	5806	4579	1050	6633	8056	6271	4133	6858
Цахилгаан	3	0	7	1	0	0	14	2	4	2	0
Газ	140	163	191	429	67	187	1702	538	158	243	139
Хосолсон	4361	3004	4369	2864	3262	1035	9526	5573	6457	3072	2961
Нийт	**19616**	**24279**	**19367**	**15023**	**14554**	**3918**	**26923**	**22235**	**19863**	**13553**	**17223**
0-3	282	1127	488	279	604	126	598	859	563	497	319
4-6	356	1143	828	500	874	166	525	712	841	1097	551
7-9	1151	1185	1264	1152	1075	370	2645	2329	1687	1144	1110
10 ба түүнээс дээш	18041	21125	16991	13203	12145	3368	23566	21669	17281	10932	15416
Нийт	**19830**	**24580**	**19571**	**15134**	**14698**	**4030**	**27334**	**25569**	**20372**	**13670**	**17396**
1500 см3 хүртэл	6774	9223	7824	5521	6131	1439	8174	6030	8292	6117	6139
1501-2500 см3	8474	8506	6906	6504	4560	1668	13156	8280	7841	4698	6450
2501-3500 см3	3047	3304	2804	2085	2635	423	2833	3042	2130	1920	2831
3501-4500 см3	636	1073	767	413	659	101	693	688	524	429	899
4501 см3 дээш	682	2138	1062	496	562	286	1985	4233	1150	428	915
Нийт	19613	24244	19363	15019	14547	3917	26841	22273	19937	13592	17234

Орхон	Сэлэнгэ	Сүхбаатар	Төв	Улаанбаатар	Увс	Ховд	Хэнтий	Хөвсгөл	Өвөрхангай	Өмнөговь	Нийт
23256	16499	9388	11083	494781	12007	13341	12021	19131	15675	17989	768429
4456	8849	4896	7651	81767	4834	4749	5699	8720	7158	5286	192866
588	347	284	296	12430	528	594	427	1047	564	1072	23227
243	192	64	118	6783	144	157	119	255	130	545	10329
85	54	26	60	2870	37	45	34	73	37	206	4088
120	228	859	45	25469	70	1594	61	184	262	13970	46898
374	594	43	328	11553	137	164	139	166	254	929	16457
297	475	954	158	37200	159	1611	243	355	556	21493	68724
478	1370	667	936	7619	2940	1045	787	1149	1696	745	31332
29897	**28608**	**17181**	**20675**	**680472**	**20856**	**23300**	**19530**	**31080**	**26332**	**62235**	**1162350**
19664	14639	9062	10670	428634	10701	11431	11357	17471	14974	16196	672232
9087	11531	6456	8583	195475	6923	9048	7002	11941	8852	22875	373638
28751	**26170**	**15518**	**19253**	**624109**	**17624**	**20479**	**18359**	**29412**	**23826**	**39071**	**1045870**
11364	10911	4760	7512	227155	11127	8747	7697	13238	10634	11613	409565
6180	9754	6466	8492	145270	5761	7726	6693	10259	8849	22773	299496
8	2	6	1	886	0	1	9	3	1	23	973
1732	1220	80	365	11592	88	122	190	548	271	166	20331
10270	6165	4888	4095	256829	3691	5046	4667	6647	5977	6117	360876
29554	**28052**	**16200**	**20465**	**641732**	**20667**	**21642**	**19256**	**30695**	**25732**	**40692**	**1091241**
577	700	638	380	46477	1245	1001	409	836	715	19918	78638
652	708	724	726	25813	1476	904	715	528	1291	3465	44595
3204	2130	1437	1463	101150	1726	1880	1700	1576	1605	2810	135793
25464	25070	14382	18106	507033	16409	19515	16706	28140	22721	36042	903325
29897	**28608**	**17181**	**20675**	**680473**	**20856**	**23300**	**19530**	**31080**	**26332**	**62235**	**1162351**
9475	8852	6307	7114	188951	9070	8747	7840	11478	10241	8212	347951
13074	12680	5800	9122	267472	6427	6862	7146	11023	10019	9566	436234
3987	3286	2328	2784	80674	3155	2630	2689	5125	3190	3734	140636
952	810	434	561	27885	870	841	739	1491	783	2264	44512
2060	2412	1337	861	75771	1140	2580	845	1574	1504	16818	120839
29548	28040	16206	20442	640753	20662	21660	19259	30691	25737	40594	1090172

Хоёр. Автозамын нөхцөл байдлын мэдээлэл

Монгол Улс нь 1.6 сая хавтгай дөрвөлжин километр нутагтай, дэлхийд газар нутгийнхаа хэмжээгээр 19-д жагсдаг. Монгол Улсад авто замын дэд бүтэц нийт нутгийг хамран төдийлэн сайн хөгжөөгүй тул замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахад хүндрэлтэй байдлыг үүсгэж байна. Монгол Улсын авто замын сүлжээ нь олон улс, улс, нийслэл, орон нутаг, тусгай зориулалт, аж ахуйн нэгж байгууллагын дотоодын авто зам гэж ангилагддаг бөгөөд нийтдээ 111 916.7 км авто замаас бүрддэг. Нийт авто замын сүлжээнээс 4 299.3 км авто зам нь олон улсын, 14 921.3 км нь улсын чанартай авто замд хамаарагдах бөгөөд үүний 7485.6 км нь хатуу хучилттай авто замаар ашиглагдаж байна. Тусгай зориулалтын буюу уул уурхайн тээвэрлэлтийн зориулалт бүхий 898.4 км авто зам ашиглагдаж байна.

Монгол Улс нь Азийн авто замын сүлжээ /AH-3, AH-4, AH-32/, Төв азийн бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагаа (CAREC) /4a, 4b, 4c/, Их түмэн гол санаачилга (GTI) /1a, 1b/ зэрэг олон улсын авто замын сүлжээнд нэгдэн орсон бөгөөд ОХУ, БНХАУ, Монгол Улс хооронд эдийн засгийн коридор байгуулах хөтөлбөрт 3 чиглэлд авто замын коридорыг хөгжүүлэх зорилт тусгагдсан. Монгол Улс авто замын сүлжээгээ өргөтгөн хөгжүүлэх арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байна. Тухайлбал, тэргүүн ээлжинд олон улс, улсын чанартай авто замын сүлжээг хөгжүүлэх зорилт тавин, энэ хүрээнд Азийн авто замын сүлжээний AH-3, AH-4 чиглэлийн авто замын сүлжээнд хамаарах Алтанбулаг-Улаанбаатар-Замын-Үүд, Баруун бүсийн босоо тэнхлэгийн авто зам буюу Ярант-Ховд-Өлгий-Улаан байшинт чиглэлийн авто замыг хөгжүүлэх, бүх аймгийн төвүүдийг нийслэл хоттой хатуу хучилттай авто замаар холбох зорилт тавин ажиллаж байна. Энэхүү зорилтыг авч хэрэгжүүлсний үр дүнд 2021 онд 21 аймаг нийслэл хоттой хатуу хучилттай авто замаар холбогдсон. Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2020 оны А/231 дүгээр тушаалаар Зам, тээврийн салбарын 2020-2024 оны стратеги төлөвлөгөөг баталж “Нутгийн зам” дэд хөтөлбөр батлан суурин газрыг хатуу хучилттай замаар холбох ажлыг хэрэгжүүлж эхэлснээр нийт 104 сумыг хатуу хучилттай авто замаар холбох ажил хийгдээд байна.

Сүүлийн жилүүдэд гадаадын зээл, тусламж, улсын төсөв, төр хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар авто замын сүлжээг өргөтгөн хөгжүүлэх бүтээн байгуулалтын ажлууд хийгдэж, хатуу хучилттай авто замын сүлжээний урт нэмэгдэж ая тухтай, аюулгүй зорчих нөхцөл бүрдэж байна. Гэвч баригдсан авто замын сүлжээний ашиглалтын хугацаа уртсаж, норм нормативын дагуу зайлшгүй хийгдэх арчлалт, засварын ажил шаардлагын хэмжээнд хийгдэж чадахгүй байгаагаас авто замд ихээхэн эвдрэл гарч аюулгүй зорчих нөхцлийг хангаж чадахгүйд хүрч байна. /Нийт авто замын хучилтын байдал. Хүснэгт 1/

Улсын чанартай авто замын хучилтын байдал. Хүснэгт 1.

Улсын чанартай авто замын хучилтын төрөл		Авто замын урт /км/
а/ Хатуу хучилттай		7485.6
Үүнээс:	Цемент бетон	8.6
	Асфальт бетон	7 477,0
б/ Хайрган хучилттай		905.7

в/ Сайжруулсан хөрсөн	347.3
г/ Ердийн хөрсөн зам	6 182.7
НИЙТ	14 921.3

Улсын чанартай авто замд ашиглаж байгаа гүүрийн хэмжээ. Хүснэгт 2.

Гүүрүүд		Нийт /ш/	Нийт урт/метр
А: Улсын чанартай замд			
Үүнээс:	Төмөр бетон гүүр	317	14769.57
	Ган гүүр	1	284.0
	Модон гүүр	56	1057.7
Нийт		374	16 111.27

Улсын чанартай авто замын сүлжээ. Зураг 1.

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндсэн хүчин зүйлийн нэг бол авто замын сүлжээнд аюулгүй зорчих ашиглалтын бэлэн байдлыг хангах асуудал юм. Бэлэн байдлыг хангахад авто замын насжилт, ашиглалтын байдлын үнэлгээ чухал нөлөөтэй байдаг. /Авто замын насжилтын байдал. Хүснэгт 3./

Авто замын насжилт. Хүснэгт 3.

№	Хатуу хучилттай авто замын насжилт, жил	Урт, км	Эзлэх хувь, %
1	6 жил хүртэл	1264.1	16.9
2	6-13 жил	4227.8	56.5
3	13-аас дээш жил	1993.7	26.6
Нийт		7485.6	100

Эдийн засгийн нөхцөл байдлаас шалгаалан авто замын ашиглалтын бэлэн байдлыг хангах зайлшгүй шаардлагатай засвар арчлалтыг хийж гүйцэтгэх хөрөнгө оруулалт норм, нормативын хэмжээнд хийгдэж чадахгүй байна.

Тухайлбал олон улсын болон улсын чанартай авто замын сүлжээний ашиглалтын түвшинг бууруулахгүйгээр байнгын бэлэн байдлыг хангахад нормативын дагуу жилд урсгал засвар болон арчлалтад 113 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт шаардлагатай боловч жил бүр улсын төсвийн хөрөнгөөс нийт шаардагдах хөрөнгийн дөнгөж 30-50 хувь шийдвэрлэж байна. Энэ нь жил ирэх тутам засвар, арчлалт бүрэн хийгдэхгүй байгаагаас замын ашиглалтын бэлэн байдлыг хангахад хүндрэлтэй болж байна. /Урсгал засвар, арчлалтын хөрөнгө оруулалт 2016-2023 он. Хүснэгт 4/

Хүснэгт 4.

Авто замын салбарт 2023 оны эхний 9 сарын байдлаар засвар арчлалтын ажлын хүрээнд Улсын төсвийн хөрөнгөөр 7 байршилд 56.2 км авто замын их засварын ажил хийгдэж, ажлын гүйцэтгэл 98%-тай, АХБ-ны санхүүжилтээр 57.56 км авто замын их засвар, шинэчлэлтийн ажил хийгдэж, ажлын гүйцэтгэл 88.2%-тай явж байна. Ээлжит засварын ажлын хүрээнд Налайх-Тэрэлж, Ховд-Өлгий, Өндөрхаан-Чойбалсан, Хархорин-Цэцэрлэг, Улаанбаатар-Өндөрхаан, Улаанбаатар-Арвайхээр, Чойр-Сайншанд-Замын-Үүд чиглэлийн нийт 72.3 км авто замын ажил хийгдэж, нийт ажлын гүйцэтгэл 92%-тай байна. Мөн Улсын чанартай 14 921.3 км авто замын засвар арчлалтын ажлыг хийж гүйцэтгэж байгаа бөгөөд ажлын явц 90%-тай хэрэгжиж байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Зам, тээврийн хөгжлийн яамтай 2023 онд гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа нийт 755.1 км авто замын барилга угсралтын ажил, 230 у/м төмөрбетон гүүрийн барилгын ажил, гадаадын зээл тусламжийн

санхүүжилтээр нийт 261.5 км авто замын барилга угсралтын ажил, мөн 201.08 у/м төмөрбетон гүүрийн барилгын ажил, Төр хувийн хэвшлийн түншлэлээр буюу концессын гэрээгээр нийт 1237.5 км авто замын барилгын ажил хийгдэж байна.

Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгуулагууд /UNESCAP, CAREC зэрэг/ нь бүс нутгаараа хамтран эдийн засаг, нийгмээ хөгжүүлэх зорилгод бүс нутгийг дамнасан авто замын коридоруудыг хөгжүүлэх зорилт тавьсан бөгөөд Баруун босоо, Хэвтээ тэнхлэгийн коридорын дагууд хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах стратеги, бодлого, төлөвлөгөөг гарган хэрэгжилтийг хангаг, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллаж байна.

Гурав. Жолооч нар болон сургалтын байгууллагын мэдээлэл

3.1. Тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх сургалтын байгууллагын сонсогчдоос шалгалт авах чиглэлээр:

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2019 оны А/46, А/09 дүгээр хамтарсан тушаалаар баталсан “Тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийн шалгалт авах журам”-ын дагуу давхардсан тоогоор 19421 шалгуулагчаас замын хөдөлгөөний хууль, дүрмийн шалгалт авснаас 11312 буюу 70,9 хувь, 6881 шалгуулагчаас замын хөдөлгөөний жолоодлогын шалгалт авснаас 5946 буюу 86,4 хувь, 2162 шалгуулагчаас талбайн жолоодлогын шалгалт авснаас 1992 буюу 92,1 хувь нь тэнцсэн байна.

д/д	Тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийн шалгалт									Шинээр жолоодох эрх	Ангилал нэмсэн	Жолоодох эрхийн үнэмлэх нөхөн олгосон	Олон улсын жолоодох	Гадаад улсын жолоодох	Тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх хасагдсан		Тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх, зөрчлийн оноо нэмсэн		Нийт хэвлэгдсэн үнэмлэх
1	Замын хөдөлгөөний хууль, дүрэм			Замын хөдөлгөөний жолоодлого			Тусгай талбайн жолоодлого								Зөрчлийн тухай хуулиар	Эрүүгийн хуулиар	Жолоодох эрх сэргээсэн	Оноо нэмсэн	
2	Шалгагдсан	Тэнцсэн	Хувь	Шалгагдсан	Тэнцсэн	Хувь	Шалгагдсан	Тэнцсэн	Хувь										
3	7377	4286	58,0%	5102	3611	70,7%	2926	2320	79,2%	6930	4531	12394	243	257	3085	87	3847	648	19421

3.2 Тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх сургалтын байгууллагууд

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 14.2, 14.6 дугаар зүйл, Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 5 дугаар заалтыг тус тус үндэслэн, тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх сургалтын байгууллага. Ерөнхий

шаардлага MNS6585:2016 стандартын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институтийн захирлын 2023 оны 09 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/246 дугаар тушаалаар байгуулагдсан хяналт үнэлгээний багийн ажлын хэсэг 2023 оны 09 дүгээр сард жолооны мэргэжлийн зөвлөлийн гишүүдийн хамт тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх 24, мэргэшсэн жолооч бэлтгэх сургалтын 1, нийт 25 байгууллагад хяналт үнэлгээ хийсэн.

2023 оны 09 дүгээр сарын 1-10 хооронд нийт 25 тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх, мэргэшсэн жолооч бэлтгэх сургалтын байгууллагын хүсэлт ирснээс:

- Шинээр **5** байгууллага
- Сунгуулсан **3** байгууллага
- Ангилал болон тээврийн хэрэгсэл нэмүүлсэн **10**
- Өөрийн хүсэлтээр хойшлуулсан **1**
- Шаардлага хангаагүй буюу түр түдгэлзүүлсэн **5** байгууллагад арга зүйн зөвлөмж өгч ажилласан.

НИЙТ СУРГАЛТЫН ТӨВ /2023 оны 09 сарын байдлаар/

- **Тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх сургалтын төв**
  Улаанбаатар хот-165
  Орон нутаг-194
  Салбар сургууль-70
- **Мэргэшсэн жолооч бэлтгэх сургалтын төв**
  Улаанбаатар хот-22
  Орон нутаг-28

<u>3.3 Мэргэшсэн жолооч бэлтгэх үйл ажиллагаа:</u>

2023 оны 9 дугаар сард 1118 жолоочоос давхардсан тоогоор 2517 удаа ангилал бүрээр шалгалт авч 1381 тэнцсэн.
Шалтгалт ангилал тус бүрээр:

№	Ангилал	Шинээр		Сунгалт	
		Орсон	Тэнцсэн	Орсон	Тэнцсэн
1	B	42	16	103	46
2	C	16	9	16	10
3	D	186	74	224	147
4	E	711	338	276	157
5	УХАТ	635	370	94	82
6	УХЗТ	31	26	8	7
7	ЖУУ	38	27	6	5
8	АА	117	59	14	8

Дөрөв. Зам, тээврийн осол, хэргийн нөхцөл байдал

Энэ оны эхний 9 сарын байдлаар цагдаагийн байгууллагад зам тээврийн ослын шинжтэй 75834 дуудлага мэдээлэл ирснээс 17377 зам тээврийн осол, хэрэг бүртгэгдэж, 416 хүний амь нас хохирч, 2337 хүн хүнд, хөнгөн хэлбэрээр гэмтсэн байна. Тайлангийн хугацаанд хүүхэд өртсөн зам тээврийн осол хэрэг 655 бүртгэгдэж, 42 хүүхдийн амь нас хохирсон харамсалтай тоо мэдээлэлтэй байна.

Зам, тээврийн осол, хэргийн тоо мэдээллийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулж үзвэл дуудлага, мэдээлэл 8,4 хувь, бүртгэгдсэн зам тээврийн осол 2,4 хувь, хүүхэд өртсөн зам тээврийн осол, хэрэг 15,1 хувь тус тус өссөн бол зам тээврийн осол, хэргийн улмаас гэмтсэн хүний тоо 1,4 хувь, зам тээврийн осол, хэргийн улмаас нас барсан хүний тоо 10,2 хувь, зам тээврийн осол, хэргийн улмаас нас барсан хүүхдийн тоо 26,3 хувь тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Цагдаагийн байгууллагаас замын хөдөлгөөний аюулгүй байдалтай холбоотой захиргааны хэм хэмжээний акт зөрчсөн 2.123.427 зөрчлийг илрүүлж, зөрчил үйлдсэн 2039332 жолоочид 61.273,2 сая төгрөгийн торгууль оногдуулсан байна. Дээрх хугацаанд цагдаагийн нийтлэг үүрэг болон бусад хууль тогтоомж зөрчсөн зөрчил 633, согтуугаар тээврийн хэрэгсэл жолоодсон зөрчил 33788, цаашид хөдөлгөөнд үргэлжлүүлэн оролцох боломжгүй зөрчил 35446 тус тус илрүүлж, 26127 хүний тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийг хасаж, 6198 хүнийг баривчлах арга хэмжээ тооцсон байна.

№	Үзүүлэлт	Нийслэл		Орон нутаг		**Улс**		*нийслэл өсөлт,*	*орон нутаг өсөлт,*	***улс өсөлт бууралт***
		2022 оны эхний 9 сар	2023 оны эхний 9 сар	2022 оны эхний 9 сар	2023 оны эхний 9 сар	2022 оны эхний 9 сар	2023 оны эхний 9 сар			
1	Зам тээврийн ослын шинжтэй дуудлага	65876	70536	4050	5298	69926	75834	*7.1*	*30.8*	***8.4***
2	Бүртгэгдсэн зам тээврийн осол	14288	14430	2678	2947	16966	17377	*1.0*	*10.0*	***2.4***
3	Гэмт хэрэг	457	447	501	516	958	964	*-2.2*	*3.0*	***0.6***
	Үүнээс: согтуугаар үйлдэгдсэн	56	39	119	99	175	138	*-30.4*	*-16.8*	***-21.1***
4	Гэмт хэргийн улмаас нас барсан /статистик/	48	49	187	162	235	211	*2.1*	*-13.4*	***-10.2***
5	Бодит нас баралт	68	81	358	335	426	416	*19.1*	*-6.4*	***-2.3***
6	Хэргийн улмаас гэмтсэн хүн	418	404	386	388	804	793	*-3.3*	*0.5*	***-1.4***
7	Гэмтсэн хүн /осол/	1287	1462	858	875	2145	2337	*13.6*	*2.0*	***9.0***
8	Хүүхэд өртсөн осол	327	357	242	298	569	655	*9.2*	*23.1*	***15.1***
	үүнээс нас барсан хүүхэд бодит	6	3	51	39	57	42	*-50.0*	*-23.5*	***-26.3***
9	Зам тээврийн ослын улмаас учирсан хохирол, сая ₮	21,004,3	24,774,3	3,494,6	7,474,0	24.498,9	32.248,3	*17.9*	*2.1ð*	***31.6***

10	үүнээс: нөхөн төлүүлсэн хохирол, сая ₮	20,054,4	22,9	2,719,6	6,283,2	22.774,0	29.218,3	*14.4*	*2.3д*	***28.3***
11	Нийт илрүүлсэн зөрчил	1527079	1527036	440654	596391	1967733	2123427	*0.0*	*35.3*	***7.9***
12	ЦНҮ болон бусад хууль тогтоомж зөрчсөн зөрчил	551	246	985	387	1536	633	*-55.4*	*-60.7*	***-58.8***
13	согтуугаар тээврийн хэрэгсэл жолоодсон зөрчил	24099	16478	18661	17310	42760	33788	*-31.6*	*-7.2*	***-21.0***
	Жолоодох эрхтэй үедээ согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн	21928	14147	14246	12896	36174	27043	*-35.5*	*-9.5*	***-25.2***
	Эрхээ хасуулсан үедээ согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн	1578	1247	2244	2149	3822	3396	*-21.0*	*-4.2*	***-11.1***
	Эрхгүй этгээд согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн	593	1084	2171	2265	2764	3349	*82.8*	*4.3*	***21.2***
14	Жолоодох эрхгүй, эрхээ хасуулсан этгээд тээврийн хэрэгсэл жолоодсон	3274	3618	9785	7035	13059	10653	*10.5*	*-28.1*	***-18.4***
15	Торгосон хүн	1370203	1522362	389750	516970	1759953	2039332	*11.1*	*32.6*	***15.9***
16	Торгуулийн мөнгөн дүн, сая ₮	59,508,7	41,407,0	18,070,7	19,866,2	61.315,7	61.273,2	*-30.4*	*9.9*	***-0.1***
17	Эрх хассан	21285	13859	14249	12268	35534	26127	*-34.9*	*-13.9*	***-26.5***
18	Баривчилсан	1994	1790	3995	4408	5989	6198	*-10.2*	*10.3*	***3.5***
19	Зарлагдсан дугаар илрүүлэлт	121	87	52	129	173	216	*-28.1*	*2.6д*	***24.9***
20	АСАП илрүүлэлт	1653	1805	284	345	1937	2150	*9.2*	*21.5*	***11.0***
21	Бэлэн бус торгууль төлөлт	нийт		төлсөн		төлөөгүй		*25.8*		
		1553411		401054		1152357				

<u>Тав. Эрүүл мэнд салбарын мэдээлэл</u>

ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ
2023 ОНЫ III УЛИРАЛ

Монгол улсын хэмжээнд 2023 оны III улиралд гэмтэл хордлого гадны шалтгаант 159505 шинэ тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 2235 тохиолдол нас барсан байна. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл сүүлийн жилүүдтэй харьцуулахад өсөж буй үзүүлэлт ажиглагдаж байгаа ба осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл өмнөх оны мөн үеэс 11.8%-иар өсөж, нас баралт 8.3%-иар буурсан байна.

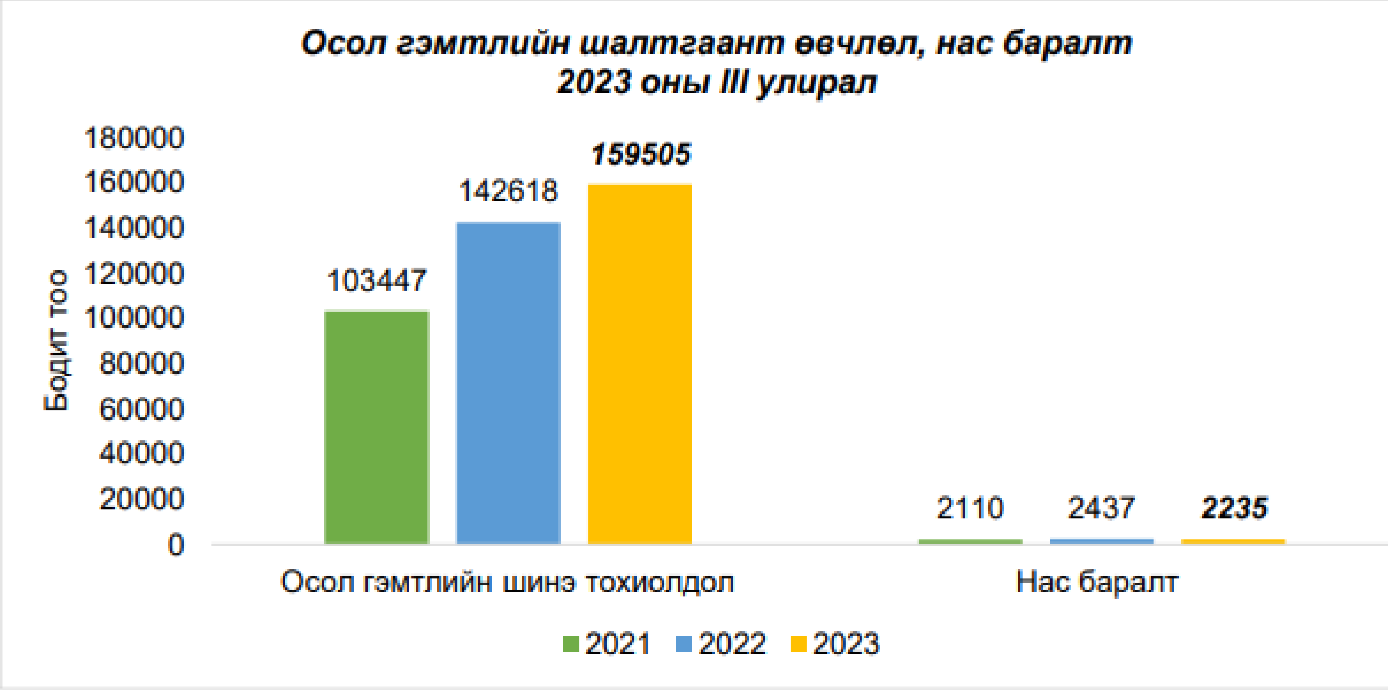

Нийт тохиолдлын 90.7% /144683/ нь санамсаргүй байдлаар осол гэмтэлд өртсөн бол 9.3%-ийг /14822/ санаатайгаар үйлдэгдсэн осол гэмтэд эзэлж байна. Бүртгэгдсэн нийт тохиолдлыг хүйсээр авч үзвэл 95994 нь эрэгтэй, 63511 нь эмэгтэйчүүд байгаа бөгөөд энэ хугацаанд осол гэмтэлд өртсөн 10 хүн тутмын 6 нь эрэгтэйчүүд байна. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөлийн хамгийн их хувийг 0-4 насныхан эзэлж байна. Мөн 10-14 насанд бусад насны бүлэгтэй харьцуулахад тохиолдлын тоо өндөр байна. Гэртээ байхдаа осол гэмтэлд өртөх тохиолдол хамгийн өндөр хувийг 36.0% /57365/ эзэлдэг бол гудамж, зам талбайд осол гэмтэлд өртөх нь 30.3%-тай /48363/ байна.

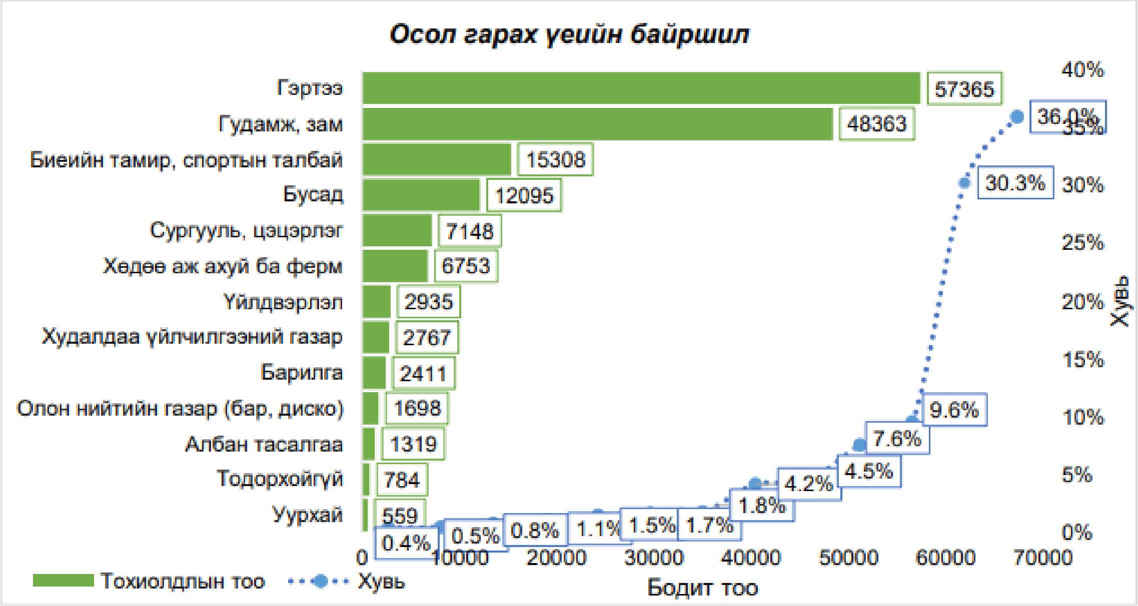

ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН /2023 оны III улирал/

Улсын хэмжээнд 2023 оны III улиралд бүртгэгдсэн осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөлийг уналтын шалтгаан 44.0%-р тэргүүлж байгаа бол 2-рт амьгүй механик хүчинд өртөх гэмтэл 16.2%, 3-рт зам тээврийн осол 11.9%, 4-рт амьтай механик хүчинд өртөх гэмтэл 8.7%, 5-рт хүчирхийлэл 8.7% -ийг эзэлсэн байна.

Осол гэмтлийн шалтгаан тус бүрийг өмнөх онтой харьцуулан судлахад дийлэнх шалтгаанууд өссөн үзүүлэлттэй байсан бол өмнөх оны мөн үеэс усанд живэх осол гэмтэл 12.8%-р, амиа хорлох тохиолдол 2%-р буурсан үзүүлэлттэй байна. Осол гэмтлийн шалтгаан тус бүрт тохиолдлын тоо болон өссөн буурсан хувийг дараах хүснэгтээс харна уу.

Осол гэмтлийн шалтгаан	2022 (n=142618)	2023 (n=159505)	Өсөлтийн хувь
	Бодит тоогоор		
Санамсаргүй осол гэмтэл			
Зам тээврийн осол	16984	18966	11.7
Бүх төрлийн уналт	63085	70170	11.2
Амьгүй механик хүчинд өртөх	23323	25779	10.5
Амьтай механик хүчинд өртөх	12122	13853	14.3
Усанд живэлт	109	95	-12.8
Амьсгал боогдох	174	176	1.1
Түлэгдэлт	4720	5201	10.2
Хорт амьтан, ургамалд өртөх	126	180	42.9
Байгалийн хүчинд өртөх	472	654	38.6
Санамсаргүй хордох, хорт бодист өртөх	2006	2773	38.2
Бусад ба тодорхойгүй осол гэмтэл	5829	6836	17.3
Санаатайгаар үйлдсэн осол гэмтэл			
Хүчирхийлэл	12656	13830	9.3
Амиа хорлох	1012	992	-2.0

2023 оны III улиралд осол гэмтлийн улмаас эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ авсан нийт тохиолдлын 8.0% /11431/ нь согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ осол

гэмтэлд өртсөн байна. Энэ нь өмнөх оны нийт осол гэмтэлд эзлэх хувьтай харьцуулахад 0.9%-р буурсан хэдий ч тохиолдлын тоогоор согтууруулах ундаа хэрэглэсэн байдал өмнөх оны мөн үеэс 7.0%-иар өссөн байна. Өөрөөр хэлбэл сард дунджаар 1300 хүн согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ осол гэмтэлд өртөж байна.

Осол гэмтлийн шалтгаан	2022 эхний 9 сар	2023 эхний 9 сар	Өсөлтийн хувь
Зам тээврийн осол	378	369	-2.4
Уналт	168	167	-0.6
Амьгүй механик хүчинд өртөх	45	31	-31.1
Амьтай механик хүчинд өртөх	8	2	-75.0
Живэлт	84	77	-8.3
Амьсгал боогдох	89	67	-24.7
Түлэгдэлт	35	37	5.7
Байгалийн хүчинд өртөх	138	171	23.9
Хордолт	869	710	-18.3
Амиа хорлолт	401	384	-4.2
Хүчирхийлэл	149	142	-4.7
Тодорхойгүй	73	74	1.4
Хорт амьтан ургамалд өртөх	0	0	

2023 оны III улиралд гэмтэл, хордлого, гадны шалтгаант 2235 нас баралт бүртгэгдсэн ба энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 8.3% буурсан үзүүлэлттэй байна. Өдөрт дунджаар 8 хүн осол гэмтлийн улмаас амь насаа алдаж байна.

Шалтгаан тус бүрээр өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад амьтай механик хүчинд өртөх 75.0%-иар амьгүй механик хүчинд өртөх 31.1%-иар, амьсгал боогдох шалтгаант нас баралт 24.7%-иар, хордолт 18.3%-иар мөн, хүчирхийлэл, зам тээврийн осол, уналт гэх мэт осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт буурсан байгаа бол байгалийн хүчинд өртөх 23.9%, түлэгдэлт 5.7%, тодорхойгүй шалтгаант осол 1.4% тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

2018-2022 он болон 2023 оны эхний 9 сарын хугацаанд 21 аймгийн хэмжээнд нийтдээ 150123 осол гэмтлийн шинэ тохиолдол бүртгэгдээд байгаа ба энэ нь улсын хэмжээний нийт тохиолдлын 16.0%-ийг /нийслэл 84.0%/ эзэлж байна. 21 аймаг дундаа бүсээр авч үзвэл төвийн бүс 40.2% /60411/ хангайн бүс 29.2% /43801/ баруун бүс 17.0% /25456/ зүүн бүс 13.6% /20455/-ийг тус тус эзэлж байна. Аймаг тус бүрээр харвал Дорноговь аймаг хамгийн их тохиолдолтой буюу аймгуудын осол гэмтлийн 11.6%-ийг /17431/ эзэлж байгаа бол хамгийн бага нь Говьсүмбэр аймаг 2.2% /3369/ байна.

Бүртгэгдсэн газар	2018	2019	2020	2021	2022	2023.09	Нийт	Эзлэх хувь
	Тохиолдлын тоо							
Баруун бүс	**4286**	**3883**	**4611**	**3736**	**4824**	**4116**	**25456**	**17**
Баян-Өлгий	737	553	792	720	776	580	**4158**	2.8
Говь-Алтай	1189	876	1279	1112	1001	584	**6041**	4.0
Завхан	1120	1049	987	768	1421	1525	**6870**	4.6

Увс	652	664	843	755	903	843	**4660**	3.1
Ховд	588	741	710	381	723	584	**3727**	2.5
Хангайн бүс	**7052**	**6722**	**7162**	**6496**	**8634**	**7735**	**43801**	**29.2**
Архангай	1613	1383	1904	1872	2535	2602	**11909**	7.9
Баянхонгор	1026	1065	1281	1235	1184	961	**6752**	4.5
Булган	562	642	650	433	842	694	**3823**	2.5
Орхон	1060	968	857	872	895	621	**5273**	3.5
Өвөрхангай	1289	1041	1054	970	1352	1607	**7313**	4.9
Хөвсгөл	1502	1623	1416	1114	1826	1250	**8731**	5.8
Зүүн бүс	**3691**	**2982**	**3382**	**3469**	**3492**	**3439**	**20455**	**13.6**
Сүхбаатар	871	571	682	577	793	995	**4489**	3.0
Хэнтий	1513	1411	1449	1709	1439	1452	**8973**	6.0
Дорнод	1307	1000	1251	1183	1260	992	**6993**	4.7
Төвийн бүс	**9752**	**11251**	**10160**	**8859**	**10838**	**9551**	**60411**	**40.2**
Говьсүмбэр	808	775	520	258	560	448	**3369**	2.2
Дорноговь	3123	3473	2890	2233	3256	2456	**17431**	11.6
Төв	1028	1581	1683	1617	1941	1895	**9745**	6.5
Дархан-Уул	1222	1966	1587	1881	2040	1730	**10426**	6.9
Сэлэнгэ	1369	1166	1132	979	1225	1424	**7295**	4.9
Дундговь	670	932	869	604	591	689	**4355**	2.9
Өмнөговь	1532	1358	1479	1287	1225	909	**7790**	5.2
Аймгийн дүн	**24781**	**24838**	**25315**	**22560**	**27788**	**24841**	**150123**	**16**
Улаанбаатар	117884	131885	120182	119882	161128	134633	**785594**	84
Улсын дүн	142665	156723	145497	142442	188916	159474	**935717**	100

21 АЙМГИЙН ОСОЛ ГЭМТЛИЙН НАС БАРАЛТЫН МЭДЭЭЛЭЛ

/2018-2022 ОН 2023 ОНЫ ЭХНИЙ 9 САР/

Сүүлийн 5 жилийн хугацаанд болон 2023 оны эхний 9 сард 21 аймгийн хэмжээнд нийт 7089 осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт бүртгэгдсэн ба энэ нь улсын хэмжээний нас баралтын 41.4%-ийг эзэлсэн байна. Аймгуудын нас баралтыг бүсээр харвал хангайн бүс 37.8% /2683/, төвийн бүс 31.0% /2196/ баруун бүс 18.3% /1298/, зүүн бүс 12.9% /912/ байна. Хөвсгөл аймаг нас баралтын тохиолдлын тоогоор /693/ бусад аймгуудаас хамгийн их байгаа бол Говьсүмбэр /95/ аймаг хамгийн бага байна.

Бүртгэгдсэн газар	2018	2019	2020	2021	2022	2023.09	Нийт	Эзлэх хувь
	Тохиолдлын тоо							
Баруун бүс	**221**	**221**	**218**	**246**	**226**	**166**	**1298**	**18.3**
Баян-Өлгий	51	43	46	53	43	34	**270**	3.8
Говь-Алтай	34	36	44	54	39	28	**235**	3.3
Завхан	36	45	37	34	45	29	**226**	3.2
Увс	54	57	41	65	61	44	**322**	4.5
Ховд	46	40	50	40	38	31	**245**	3.5

Хангайн бүс	**482**	**476**	**457**	**456**	**487**	**325**	**2683**	**37.8**
Архангай	73	90	106	95	91	81	**536**	7.6
Баянхонгор	63	71	53	51	66	49	**353**	5.0
Булган	36	36	29	41	43	40	**225**	3.2
Орхон	97	95	68	95	98	34	**487**	6.9
Өвөрхангай	89	65	51	67	64	53	**389**	5.5
Хөвсгөл	124	119	150	107	125	68	**693**	9.8
Зүүн бүс	**168**	**135**	**170**	**150**	**142**	**147**	**912**	**12.9**
Сүхбаатар	53	40	59	39	36	46	**273**	3.9
Хэнтий	42	45	52	59	57	60	**315**	4.4
Дорнод	73	50	59	52	49	41	**324**	4.6
Төвийн бүс	**412**	**388**	**336**	**335**	**420**	**305**	**2196**	**31.0**
Говьсүмбэр	11	8	24	19	19	14	**95**	1.3
Дорноговь	107	97	57	54	72	67	**454**	6.4
Төв	67	69	74	76	117	82	**485**	6.8
Дархан-Уул	76	62	49	25	43	38	**293**	4.1
Сэлэнгэ	61	54	56	74	80	51	**376**	5.3
Дундговь	40	37	39	36	36	18	**206**	2.9
Өмнөговь	50	61	37	51	53	35	**287**	4.0
Аймгийн дүн	**1283**	**1220**	**1181**	**1187**	**1275**	**943**	**7089**	**41.4**
Улаанбаатар	1637	1607	1555	1839	2078	1289	**10005**	58.6
Улсын дүн	2920	2827	2736	3026	3353	2232	**17094**	100

Зургаа. Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа

6.1 Жолоочийн даатгалын гэрээ, хураамжийн орлого

Албан журмын даатгагчдын холбооны гишүүн 15 даатгалын компаниуд 2023 оны 9-р сард 56,927 жолоочийн даатгалын гэрээ байгуулж, 3,599,004,285 төгрөгийн даатгалын хураамжийн орлого бүрдүүлсэн байна. Даатгалын гэрээний хувьд ангиллаар авч үзвэл хувь хүний 37,814, хуулийн этгээдийн 17,453, мэргэшсэн болон C, D ангиллын жолоочийн 941,дамжин өнгөрөхийн 719 гэрээ тус тус байгуулагдсан байна. Даатгалын компани тус бүрийн байгуулсан жолоочийн даатгалын гэрээний тоог доорх хүснэгт №1-ээс харна уу.

Хүснэгт №1. Жолоочийн даатгалын хүчинтэй гэрээний тоо, хураамжийн дүн өссөн дүнгээр

д/д	Нэрс	Хувь хүн		Хуулийн этгээд		Мэргэшсэн жолооч		Дамжин өнгөрөх		Нийт	
		Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн
1	Миг даатгал	5,088	229,204,309	2,249	216,213,446	136	3,620,429	6	867,674	7,479	449,905,858
2	Мөнх даатгал	3,002	134,565,136	1,667	170,555,516	41	933,570	591	73,630,856	5,301	379,685,078
3	Монгол даатгал	4,204	178,498,242	1,656	165,111,022	114	3,342,074	32	4,909,201	6,006	351,860,539
4	Практикал даатгал	2,933	120,343,370	1,379	121,201,175	53	1,335,757	85	3,536,411	4,450	246,416,713
5	Амар даатгал	459	25,444,989	1270	139,406,291	4	99,000	0	0	1,733	164,950,280
6	Улаанбаатар хотын даатгал	879	40,347,690	189	17,023,455	2	33000	0	0	1070	57,404,145
7	Номин даатгал	7,101	318,097,418	1,924	186,888,060	84	2,058,127	1	128378	9,110	507,171,983
8	Тэнгэр даатгал	1,082	56,808,911	756	89,605,912	29	763,702	0	0	1,867	147,178,525
9	Бодь даатгал	938	34,757,680	418	40,655,892	45	1,082,647	1	97,812	1,402	76,594,031
10	Ган зам даатгал	10	400,752	26	3,269,475	2	39600	0	0	38	3,709,827
11	Монре даатгал	746	31,786,584	217	22,705,072	31	753,060	1	89347	995	55,334,063
12	Ард даатгал	9,022	444,158,425	2,741	275,512,452	282	6,786,037	2	293,436	12,047	726,750,350
13	Мандал даатгал	339	20,786,074	1,174	116,491,431	30	797,775	0	0	1,543	138,075,280
14	Хаан даатгал	1,146	45,285,174	1,438	140,114,040	77	2,225,025	0	0	2,661	187,624,239
15	Агула даатгал	865	67,056,912	349	38,923,627	11	362,835	0	0	1225	106,343,374
	Нийт	37,814	1,747,541,666	17,453	1,743,676,866	941	24,232,638	719	83,553,115	56,927	3,599,004,285

График №1. Жолоочийн даатгалын гэрээ /Даатгалын компаниар/

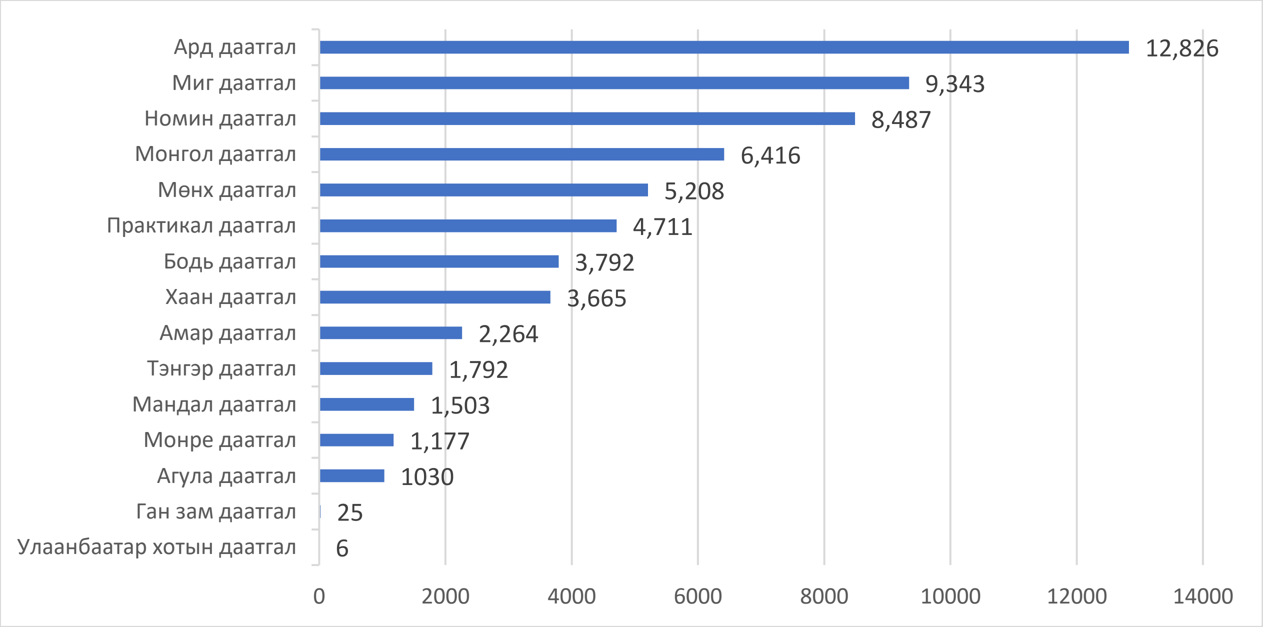

График №2. Жолоочийн даатгалын гэрээний хураамжийн харьцаа /гэрээний ангиллаар/ 2023 оны 9-р сар

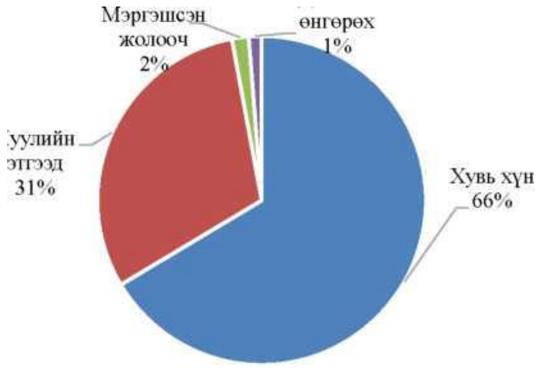

Жолоочийн даатгалын гэрээг газар нутгийн байршлаар гэрээний тоо, хураамжийн хэмжээг хүснэгт №2-оос харна уу.

Хүснэгт №2. Жолоочийн даатгалын гэрээ */газар нутгийн байршлаар/*

д/д	Байршил	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн
1	Архангай	650	25,015,465
2	Баян-Өлгий	961	34,976,858
3	Баянхонгор	784	30,939,699
4	Булган	529	21,126,354
5	Говь-Алтай	480	18,150,405
6	Говьсүмбэр	163	7,639,549
7	Дархан-Уул	1,366	66,313,153
8	Дорноговь	881	47,123,829
9	Дорнод	944	54,885,999
10	Дундговь	297	13,932,925
11	Завхан	674	27,503,609
12	Орхон	1,908	87,522,367
13	Сэлэнгэ	1,620	96,682,134
14	Сүхбаатар	401	18,315,208
15	Төв	569	26,046,195
16	Увс	649	26,226,830
17	Улаанбаатар	37,044	2,503,167,153
18	Ховд	706	35,113,913
19	Хэнтий	675	28,327,755
20	Хөвсгөл	960	38,929,471
21	Өвөрхангай	924	41,940,857
22	Өмнөговь	1,794	158,973,491
	Нийт	54,979	3,408,853,219

/ Дамжин өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн даатгалын гэрээний тоо хураамжийн дүн ороогүй болно./*

<u>2023 оны 8-р сард байгуулагдсан нийт гэрээний тоо, хураамжийн орлого болон цуцлалт</u>

2023 оны 9-р сард гишүүн 15 даатгалын компаниуд нийт 57,702 даатгалын гэрээ байгуулж, 3,647,684,568 төгрөгийн хураамжийн орлого бүрдүүлж ажилласан байна. Үүнээс хувь хүний жолоочийн даатгалын 530 гэрээ, хуулийн этгээдийн 230 гэрээ, мэргэшсэн C, D ангиллын 7 гэрээ, дамжин өнгөрөх 8 даатгалын гэрээ цуцлагдсан байна. Нийт гэрээний 1,3% буюу 775 гэрээ цуцлагдсан байна. Цуцлагдсан гэрээний нийт үнийн дүн 48,680,283 төгрөг байна.

Хүснэгт №3. Нийт гэрээний тоо, хураамжийн орлого

№	Нэрс	Хувь хүн		Хуулийн этгээд		Мэргэшсэн жолооч		/Дамжин өнгөрөх/		Нийт	
		Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн	Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн
1	Миг даатгал	5,969	255,170,242	3,214	307,502,448	334	7,540,582	2	334818	9,519	570,548,090
2	Мөнх даатгал	3,445	151,639,668	1,381	136,636,103	39	869,220	408	41,914,485	5,273	331,059,476
3	Монгол даатгал	4,643	194,562,469	1,677	179,009,499	157	4,446,832	54	6,403,436	6,531	384,422,236
4	Практикал даатгал	3,199	135,796,151	1,450	122,071,921	23	565,042	66	3,114,952	4,738	261,548,066
5	Амар даатгал	1214	71,303,484	968	115,821,817	163	3,978,974	0	0	2,345	191,104,275
6	Улаанбаатар хотын даатгал	5	256,677	1	89,100	0	0	0	0	6	345,777
7	Номин даатгал	6,723	295,534,373	1,760	162,300,262	131	3,395,369	0	0	8,614	461,230,004
8	Тэнгэр даатгал	1,255	67,031,965	527	55,446,392	32	842,902	0	0	1,814	123,321,259
9	Бодь даатгал	2,903	120,902,218	838	73,729,502	90	2,102,100	3	420,527	3,834	197,154,347
10	Ган зам даатгал	11	486,090	14	1,457,550	0	0	0	0	25	1,943,640
11	Монре даатгал	862	35,564,894	282	27,163,935	59	1,628,220	0	0	1,203	64,357,049
12	Ард даатгал	10,173	487,739,458	2,663	237,414,007	97	2,428,635	1	97,812	12,934	727,679,912
13	Мандал даатгал	437	25,161,427	1,060	99,413,190	15	365,145	0	0	1,512	124,939,762
14	Хаан даатгал	1,041	42,662,349	2,322	198,372,484	509	12,981,620	0	0	3,872	254,016,453
15	Агула даатгал	671	51,979,824	373	46,577,722	17	542,025	0	0	1061	99,099,571
	Нийт	42,551	1,935,791,289	18,530	1,763,005,932	1,666	41,686,666	534	52,286,030	63,281	3,792,769,917

/Хүснэгт №1-ийн гэрээний тоо, хураамжийн орлогоос цуцлагдсан гэрээний тоо дүн ороогүй учир зөрүүтэй болно./

<u>6.2 Жолоочийн даатгалын нөхөн төлбөр</u>

Албан журмын даатгагчдын холбооны гишүүн 11 даатгалын компани болон Холбооны даатгалын сангаас 2023 оны 9-р сард нийт 1,666 даатгалын тохиолдолд 1,843,870,763 төгрөгийн нөхөн төлбөрийг олгосон байна.

Хохирлыг эрсдлийн ангилал тус бүрийн хувьд авч үзвэл тээврийн хэрэгсэлд хохирол учруулсан 1,643 даатгалын тохиолдолд 1,8 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр, бусад хөрөнгөд хохирол учруулсан 16 даатгалын тохиолдолд 28,5 сая төгрөгийн нөхөн төлбөр, эрүүл мэндэд хохирол учруулсан 7 даатгалын тохиолдолд 9,2 сая төгрөгийн нөхөн төлбөр тус тус олгосон байна.

Даатгалын компани тус бүрийн хохирогчид олгосон нөхөн төлбөрийн тоо, нөхөн төлбөрийн хэмжээг хүснэгт №4-өөс харна уу.

Хүснэгт №4. Нөхөн төлбөр /даатгалын компани тус бүрээр/

№	Нэрс	Тээврийн хэрэгсэл		Бусад хөрөнгө		Амь нас		Эрүүл мэнд		Нийт	
		Т/ тоо	Нөхөн төлбөрийн дүн	Т/ тоо	Нөхөн төлбөрийн дүн	Т/ тоо	Нөхөн төлбөрийн дүн	Т/ тоо	Нөхөн төлбөрийн дүн	Т/тоо	Нөхөн төлбөрийн дүн
1	Миг даатгал	101	155,764,150	2	6,539,973	0	0	1	455,000	104	162,759,123
2	Мөнх даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Монгол даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Практикал даатгал	232	235,399,383	3	2,513,058	0	0	0	0	235	237,912,441
5	Амар даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Улаанбаатар хотын даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Номин даатгал	185	197,838,259	0	0	0	0	0	0	185	197,838,259
8	Тэнгэр даатгал	54	75,978,515	2	877,000	0	0	0	0	56	76,855,515
9	Бодь даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Ган зам даатгал	2	4,528,000	0	0	0	0	0	0	2	4,528,000
11	Монре даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Ард даатгал	287	346,187,061	8	20,589,390	0	0	2	1,980,050	297	368,756,501
13	Мандал даатгал	87	94,711,402	0	0	0	0	0	0	87	94,711,402
14	Хаан даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Агула даатгал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	АЖДХ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Нийт	948	1,110,406,770	15	30,519,421	0	0	3	2,435,050	966	1,143,361,241

Хүснэгт №5. Нөхөн төлбөрийн тоо, нөхөн төлбөрийн хэмжээ /төгрөг/

№	Хэмжээний интервал	Даатгалын тохиолдлын тоо	Нөхөн төлбөрийн нийт дүн
1	200,000 хүртэл	92	14,406,832
2	200,000-с 500,000	584	196,255,824
3	500,000-с 800,000	328	205,170,775
4	800,000-с 1,000,000	128	113,421,719
5	1,000,000-с 1,499,999	185	227,302,269
6	1,500,000-с 1,999,999	95	163,754,742
7	2,000,000-с 2,999,999	105	256,922,651
8	3,000,000-с 3,999,999	58	202,293,385
9	4,000,000-с 4,999,999	26	117,592,268
10	5,000,000-с 7,999,999	62	319,190,014
11	8,000,000-с 9,999,999	2	17,560,284
12	10,000,000-с	1	10,000,000
Нийт		966	1,666

6.3 Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалд хамрагдалт

Хүснэгт №6. Жолоочийн даатгалд хамрагдалт

д/д	Үзүүлэлт	2023.08.01-2023.08.31
1	Даатгалын гэрээний тоо	56,927
2	Даатгалын хураамж /төг/	3,599,004,285

3	Нөхөн төлбөр авсан тоо	1,666
4	Олгосон нөхөн төлбөр /төг/	1,843,870,763
5	Дундаж хураамжийн дүн/төг/	63,221
6	Дундаж нөхөн төлбөрийн дүн /төг/	1,106,765

6.4 Даатгалын зуучлагч компани

Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан компаниас 2023 оны 8-р сард зуучлагч 29 компани 22,204 даатгалын гэрээ байгуулж, 1,26 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийн орлого бүрдүүлсэн байна.

2023 оны 8-р сард нийт гэрээний тоонд эзлэх хувь 35,7%, нийт хураамжийн дүнд эзлэх хувь 33,9% байна.

Хүснэгт №7. Жолоочийн даатгалын гэрээ /Зууч компаниар/

№	Даатгалын зууч компани	Даатгалын гэрээ	
		Гэрээний тоо	Хураамжийн дүн
1	Сүрэг хараацай	2,681	159,114,320
2	Смарт брокерс	1,279	78,488,159
3	ХААН Банк	52	1,608,313
4	Лояалти Солюшн	589	31,867,793
5	Эрсдэлийн шийдэл	2,092	132,671,296
6	Ачит-Ундарга	95	5,187,655
7	Төрийн банк	848	32,705,897
8	Дархан шаркс ХХК	915	64,219,821
9	Монгол бичээч	89	4,784,794
10	Дэвжих дэлгэрэх	209	13,337,438
11	ХАС банк	12	603,253
12	МАСТЕР ШИЙДЭЛ	89	4,832,547
13	ХХБ	186	13,539,664
14	LBBrokerage ХХК	16	1,068,522
15	Си Эн Эн Икс	2,199	124,087,688
16	Цагаан гэрэлт	398	23,440,752
17	Тод Капитал	1,055	55,531,881
18	Нэйшнл Эженси	669	77,965,761
19	MIB	40	2,184,352
20	Эм Жи Ай Би ХХК	493	28,873,410
21	Амарди дижитал ХХК	810	46,532,505
22	Дэвжих зууч ХХК	1,646	92,744,716
23	Ваясньюю Солюшин ХХК	8	456,570
24	Эн И Би Консалтинс ХХК	2	52,074
25	Асимон	2,006	92,707,753
26	Цахим капитал ХХК	1,422	83,724,981
27	ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК	7	319,572

28	НЭЙШНЛ ИНШУРАНС БРОКЕРЭЙЖ СЕРВИСЕС	3	70,950
29	Онч цэгц ХХК	1	27,000
Нийт дүн		22,204	1,260,597,353

ЖОЛООЧИЙН ДААТГАЛД ХАМРАГДСАН ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН СУДАЛГАА

2023 оны 8-р сард "В" ангиллын тээврийн хэрэгслийн гэрээ хамгийн их буюу 53,729 байгуулагдаж, 2,9 тэрбум төгрөгийн хураамжийн орлого бүрдүүлсэн байна.

Хүснэгт №8. Тээврийн хэрэгслийн ангиллаар

№	Зүйл /Ангилал/	Даатгалын гэрээний тоо	Даатгалын хураамжийн дүн
2	A	334	7,357,773
3	B	48,022	2,640,991,655
4	C	6,122	790,531,530
5	D	1013	120,050,283
6	M	485	14,860,824
7	Бусад	10	979,582
	Нийт	55,986	3,574,771,647

/ Мэргэшсэн жолоочийн даатгалын гэрээний тоо, хураамжийн дүн ороогүй болно./*

<u>Долоо. Татварын байгууллагын мэдээлэл</u>

Татварын ерөнхий газраас ЗХАБҮЗ-д авто тээврийн хэрэгслийн бүртгэл болон төлөлтийн мэдээлэл / 2023 /

Аймаг нэр	TTTоо	Т/Х-ийн тоо	АТБӨЯХАТ ногдол	АТБӨЯХАТ төлөлт	АБТ ногдол	АБТ төлөлт	АЗАТ ногдол	АЗАТ төлөлт
Архангай	18,397	20,849	760,651	433,090	56,144	28,810	133,847	85,015
Багануур	7,189	9,092	447,276	283,289	22,382	12,695	246,736	144,623
Багахангай	999	1,132	52,243	32,241	2,789	1,476	30,829	17,754
Баянгол	71,063	116,025	7,657,864	5,221,099	311,065	187,185	3,345,266	2,071,397
Баянзүрх	111,364	168,773	10,082,533	6,639,092	420,622	241,197	4,670,914	2,786,200
Баян-Өлгий	24,930	28,316	1,131,213	458,600	78,524	29,204	38,456	33,627
Баянхонгор	19,725	23,586	840,458	453,920	65,730	32,658	449,795	233,931
Булган	16,210	18,091	545,366	350,970	48,059	27,653	169,904	111,329
Говь-Алтай	15,821	18,180	563,634	331,858	48,260	24,789	29,549	24,848
Говьсүмбэр	3,983	4,684	175,531	97,426	17,620	8,355	32,870	19,919
Дархан-Уул	26,035	32,848	1,511,851	836,247	122,065	58,961	508,074	278,610
Дорноговь	19,617	27,293	1,437,031	875,589	83,671	47,531	72,330	64,053
Дорнод	16,816	21,042	688,976	407,647	54,280	28,727	39,026	32,415

Дундговь	12,959	14,994	453,817	260,339	36,256	19,794	87,737	56,451
Завхан	18,232	20,656	667,888	377,607	62,414	31,676	34,896	31,026
Налайх	8,835	10,471	523,447	311,489	26,093	13,726	285,189	155,995
Орхон	26,680	34,565	1,601,393	1,040,310	128,854	75,910	86,379	78,286
Өвөрхангай	27,550	33,372	1,183,730	665,508	89,243	40,671	467,232	246,732
Өмнөговь	25,792	66,572	10,996,942	9,652,743	231,989	162,754	565,552	396,160
Сонгинохайрхан	81,132	113,424	6,090,558	3,583,499	293,883	154,599	3,112,411	1,700,830
Сүхбаатар	16,744	20,781	834,774	561,715	80,744	44,411	73,403	59,390
Сүхбаатар дүүрэг	46,563	97,745	7,355,833	4,754,334	292,074	170,622	2,977,435	1,764,503
Сэлэнгэ	28,141	33,787	1,215,970	668,679	148,000	73,369	379,062	213,142
Төв	22,961	26,470	796,475	470,799	116,296	63,177	246,104	152,470
Увс	18,592	21,625	953,097	484,421	82,757	38,757	31,798	25,977
Хан-Уул	61,291	96,094	7,156,607	5,300,212	274,445	179,029	2,849,809	1,874,185
Ховд	20,037	26,835	1,206,975	723,353	103,156	54,232	323,218	184,517
Хөвсгөл	29,804	35,684	1,191,289	670,837	154,391	79,148	365,928	209,081
Хэнтий	18,296	21,252	900,595	495,031	91,944	45,167	219,861	126,770
Чингэлтэй	43,512	75,851	4,927,566	3,186,993	194,977	109,292	2,112,167	1,216,084
Нийт дүн	**859,270**	**1,240,089**	**73,951,582**	**49,628,936**	**3,738,727**	**2,085,575**	**23,985,779**	**14,395,319**

ТатЕГ-ын мэдээлэл шинэчлэгдэж ирээгүй болно.

Найм. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын Үндэсний зөвлөлийн үйл ажиллагаа

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, дүрэм журмын хэрэгжилтийг аймаг орон нутагт үзэж танилцах, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын Үндэсний зөвлөлийн Ажлын албаны дарга Ё.Жаргалсайхан, мэргэжилтэн Б.Батхорол, Тээврийн цагдаагийн албаны Замын цагдаагийн газрын Зам, тээврийн хяналтын хэлтсийн дарга, цагдаагийн хурандаа М.Ариунболд, тус хэлтсийн ахлах зохицуулагч, цагдаагийн ахмад Д.Мөнгөн, Автотээврийн үндэсний төвийн автотээврийн хяналтын улсын байцаагч Ө.Сэрсэндэмид нарын бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсэг 2023 оны 9 дүгээр сарын 28-29-ний өдрүүдэд Төв, Дундговь аймгуудад ажиллав.

Хөшгийн хөндийн Олон улсын нисэх буудлаас Зуунмод хотыг холбосон автозамыг 2022 оны эцсээс ашиглаж эхэлсэн бөгөөд Улаанбаатар-Мандалговь чиглэлийн улсын чанартай автозамтай огтолцох уулзварт удаа дараа зам, тээврийн осол гарч, 1 хүн нас барсан. Энэ талаар аймгийн Засаг даргаас албан хүсэлт ирүүлсний дагуу Төв АЗЗА ТӨААТҮГ-ын захирал Д.Болдбаатар, Төв аймгийн Барилга захиалагч, орон сууцны корпорацийн инженер Б.Санждорж, Төв аймгийн Автотээврийн төвийн захирал Н.Аасүрэн нарын хамт газар дээр нь ажиллаж, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой авах арга хэмжээний талаар тодорхой чиглэлүүдийг өглөө.

Мөн Төв аймгийн Засаг даргын орлогч Г.Сурмаа, ЗДТГ-ын Хуулийн хэлтсийн дарга Ганхуяг, мэргэжилтэн Д.Оюунтуяа, Л.Цэрэнноров, Төв АЗЗА ТӨААТҮГ-ын захирал Д.Болдбаатар, Төв аймгийн Барилга захиалагч, орон сууцны корпорацийн инженер Б.Санждорж, Замын цагдаагийн тасгийн дарга, хошууч Ч.Цогтбаяр, Төв аймгийн Автотээврийн төвийн захирал Н.Аасүрэн, Дундговь аймгийн Засаг даргын орлогч М.Анхбаяр, Дундговь АЗЗА ХХК-ийн захирал Х.Баяртогтох, Замын цагдаагийн тасгийн дарга, хошууч О.Лхагвабаяр, Дундговь аймгийн Автотээврийн төвийн захирал Ц.Хүрэлбаатар нартай уулзаж, Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал, Засаг даргын эрх, үүргийн хэрэгжилтийн байдалтай танилцсан.

Ажлын хэсгээс аймаг орон нутгийн удирдлагуудад Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд автозамын тэмдэг, тэмдэглэгээг байрлуулах асуудлыг ЗДТГ-ын Хөгжлийн бодлогын хэлтэс, Замын цагдаагийн тасгаас гадна автозам засвар арчлалт, автотээвэр, хот тохижилт, сумын удирдлагын төлөөллийг оролцуулах хамтарч шийдвэрлэдэг болох, автозам, тээвэр, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын нөхцөл байдалд аудит, мониторинг хийж, үнэлгээний дүн, дүгнэлт саналыг үндэслэн автозамын сүлжээг өргөжүүлж хөгжүүлэх, засвар арчлалтыг хийх, тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулах асуудлыг цогцоор нь хийх, зам тээврийн осол, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх дунд болон богино хугацааны төлөвлөгөө, хөтөлбөр боловсруулан хэрэгжүүлэх, автозамын даац хэтрэлтийн зөрчлийг бүрмөсөн арилгахад мэргэжлийн холбогдох байгууллагууд ажлаа уялдуулж хамтарч ажиллах, аймгийн удирдлагаас шаардлагатай дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх зэрэг зөвлөмж, чиглэлийг өгч ажилласан байна.

---o0o---